

Kommuneplanens samfunnsdel 2025 – 2036

Høringsuttalelse fra Vega Eldreråd.

Vega Eldreråd har til oppgave å ivareta interessene og behovene til Vegas eldre befolkning. Vi vil derfor først og fremst kommentere kapittel 4 Helse, pleie og omsorg, men også være innom andre deler av kommuneplanens samfunnsdel.

Kapittel 4 Helse, pleie og omsorg i forslaget til kommuneplanens samfunnsdel gir en meget god oversikt over situasjonen i dagens pleie- og omsorgstjeneste her i kommunen. Vega kommune har i mange år hatt en god og verdig tjeneste i denne sektoren. Et delvis nyrestaurert sykehjem og en meget oppegående hjemmetjeneste har vært sentrale aktører i dette viktige og nødvendige arbeidet. I tillegg har Vega kommune satset betydelige midler på å skaffe Vegas eldre befolkning høvelige omsorgsboliger.

Nåsituasjonen - slik den er beskrevet i kapittel 4 – viser at kommunen ikke har maktet å følge opp utviklingen de senere årene. Beskrivelsen forteller oss at kapasiteten på sykehjemmet fortiden er sprengt. Sykehjemmet har 6 spesialplasser for demente pasienter og 22 plasser for mer vanlige sykehjemspasienter. Av disse 22 plassene er 17 beskrevet som senger for langtidspasienter + 3 plasser for korttidspasienter + 1 plass for lindrende behandling + 1 plass til kommunal akutt døgnplass – også kalt KAD-seng. Beskrivelsen av nåsituasjonen forteller oss at alle 22 plassene nå stort sett er opptatte av langtidspasienter, og at det er venteliste på sykehjemmet. Situasjonen beskrives som utfordrende når det gjelder å ta mot utskrivningsklare pasienter fra sykehus. En har i perioder måttet sende pasienter til nabokommuner eller pasienter har måttet vente på sykehuset. Det er meget kostbart for en kommune hvis en ikke klarer å ta imot pasienter som er ferdigbehandlet på sykehuset, og her stilles det nå høyere krav om kapasitet og kompetanse. Beskrivelsen av nåsituasjonen for pleie- og omsorgstjenesten viser at den såkalte eldrebølgen allerede har rammet vår kommune. Og tallenes tale er at behovene for disse tjenestene vil øke fremover - også i vår kommune.

Under punkt 6 Legetjenesten finnes en god oversikt over nåsituasjonen og utfordringene samt delmålene med tilhørende strategi. Eldrerådet støtter fullt ut alle disse delmålene, men ønsker at siste delmål «utrede interkommunal legevakt» strykes. Dette delmålet skaper unødvendig utrygghet i samfunnet vårt. Et slikt samarbeid vil bety at vakthavende lege ikke oppholder seg på Vega, fordi hen skal dekke flere kommuner. Dette er en umulig situasjon for befolkningen på Vega. Geografien på Sør-Helgeland gjør et slikt samarbeid umulig. Kommunen må satse på egen legevakt, samt prioritere å rekruttere leger slik at alle vegaværingene får fastlege. Her bør nye vaktordninger for eksempel Nordsjøturnus vurderes.

Vega Eldreråd har merket seg forslagene til strategi og løsninger som samfunnsplans kapittel 4 beskriver for sykehjem, hjemmetjeneste og demensplan. Forslagene virker fornuftige og sikkert basert på faglig god kompetanse. Forslagene krever betydelige økte bevilgninger til denne sektoren allerede fra planens første år 2025.

Vega Eldreråd innser at alt kan ikke gjennomføres første året, og at her trenges å prioritere de alvorligste manglene. Vega eldreråd vil anbefale følgende prioritering:

1. Hjemmetjenestene må styrkes både med mer personell, kompetanse og materiell. Tjenesten må særlig styrkes på ettermiddag, kveld og natt slik at flere pasienter kan få flere og oftere besøk pr døgn.
Stortinget og regjeringens krever i Stortingsmelding 23. (Bu trygt heime) at eldre må kunne bo trygt hjemme lengre nå enn tidligere. Dette vil kunne avlaste Vega sykehjem slik at de kan ivareta sine oppgaver. Sykehjemmet og hjemmetjenesten må kunne ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehus, samt gi pårørende en god avlastning i sitt vanskelige arbeid. Sykehjemmet må derfor ha tilstrekkelig korttidsplasser, og hjemmetjenesten få økt kapasitet og kompetanse.
2. Dagaktivitetstilbudet ved sykehjemmet må styrkes betydelig med økt personellressurs både alle hverdager og helg. Skal brukere kunne bo hjemme lenger, må en ha et langt bedre og omfattende tilbud til såkalte dagpasienter ved sykehjemmet.
3. Det sterkt økende tallet på demente brukere gjør at kommunens tilbud til denne pasientgruppa må styrkes betydelig. Her må kommunen straks få på plass en demenskoordinator og et hukommelsesteam. Når hele 80 prosent av sykehjemmets beboere er rammet av demens, må en også vurdere organiseringen av driften ved sykehjemmet. Kanskje er det best for denne pasientgruppa at en oppretter flere avdelinger etter eksempel fra Nordstua?
4. Mangelen på helsepersonell gjør det tvingende nødvendig for Vega kommune å styrke personalarbeidet i kommunen, Kommunen må ansette spesielt personell til å jobbe med dette saksfeltet. Kommunen må være kreativ, positiv, attraktiv og motiverende for personer som kan tenke seg å jobbe over tid i omsorgssektoren. Kommunen må være villig til å bruke betydelige økonomiske midler for å få engasjert og ansatt tilstrekkelig helsepersonell. Kvaliteten på arbeidet i pleie- og omsorgstjenesten i kommunen vil være svært avhengig av at en lykkes med å rekruttere personell med god kompetanse i årene som kommer.
5. Frivillighetssentralen må få en leder i full stilling straks. Nå stiger antallet eldre i de kommende årene, og samtidig mangler samfunnet et stort antall helse- og miljøarbeidere. Her kan de frivillige lag og foreningene, samt enkeltpersoner gjøre en betydelig innsats. Gjennom ordninger som besøksvenner, støttekontakter, pasientvenner, matutlevering, osv kan de frivillige være med i å opprettholde en god eldreomsorg. Da kreves det en oppbemannet og velfungerende frivillighetssentral som kan organisere og tilrettelegge arbeide i samarbeid med lag og foreninger. Frivillighetssentralen vil også kunne hjelpe til med rettleiing av eldre med de digitale tjenestene.

Kapitel 4: Helse, pleie og omsorg viser at Vegasamfunnet nå står foran betydelige oppgaver for å dekke opp for økningen i antall eldre syke og hjelpetrengende.

Vega eldreråd forventer en betydelig økning av de økonomiske midlene til denne sektoren i årene som kommer. En langt større brøkdel av kommunebudsjettet må nå plasseres i omsorgsektoren. Vega kommune er lovpålagt å ha en oppegående og tilstrekkelig omsorgssektor for å ta vare på de eldre og syke i kommunen. Vega eldreråd forventer at kommunestyret ser sitt ansvar og sørger for at eldre og syke og deres pårørende får den hjelpa de trenger og har krav på. Målet må være at eldre i vår kommune skal ha en god og verdig alderdom.